

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr. MST-652-00099
Ref. Doble/likjo
Den 5. maj 2010

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag om tilpasning til den tekniske udvikling af bilaget til RoHS-direktivet vedrørende revision af samtlige undtagelser, herunder reduktion af kviksølv i elsparepærer.

Resume

RoHS begrænser indholdet af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Der er 39 anvendelser af farlige stoffer, der er undtaget fra Direktivet, hvoraf fire allerede er udløbet. Kommissionen har gennemgået de første 29 undtagelser i forhold til den tekniske udvikling på området og foreslået en række ændringer.

Den mest betydningsfulde ændring i nærværende forslag vedrører reduktion af det tilladte indhold af kviksølv i el-spærpærer. Kommissionen har ikke lavet detaljeret en opgørelse over hvor meget kviksølvudledningen til miljøet nedsættes, men den forventes at være markant. For 9 andre undtagelser og for 3 delundtagelser er der indført udløbsdatoer i direktivet. Der er en del usikkerhed på hæftet vurderingen, men det anslås, at ophævelsen af disse undtagelser samlet set vil nedsætte forbruget af bly i EU med mellem ca. 80 og 2150 tons om året. Forbruget af cadmium forventes også at blive nedsat om end ikke så markant som anvendelsen af kviksølv og bly.

I forhold til de gældende regler er der tale om en styrkelse af beskyttelsesniveauet særligt i forhold til nedsættelsen af det maksimalt tilladte indhold af kviksølv i el-spærpærer.

Regeringen støtter forslaget.

1. Status

Forslaget har hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/95/EF af 27. januar 2003 om begrænsning af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (herefter RoHS).

Kommissionen sendte den 4. april 2010 ovennævnte forslag til medlemsstaterne, efter at sagen havde været drøftet i Komiteen for tekniske tilpasninger.

Komiteen træffer afgørelse efter forskriftsproceduren med kontrol beskrevet i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006.

Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for forslaget, udsteder Kommissionen direktivet, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal, eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede direktivet, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

Frist for afstemning er den 10. maj 2010.

Folketinget har ikke tidligere fået oversendt grundnotat om forslaget.

2. Formål og indhold

RoHS begrænser brugen af en række farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

Kommissionen har siden direktivets ikrafttrædelse løbende tilpasset direktivet den tekniske og videnskabelige udvikling. Dette er sket på baggrund af ansøgninger fra virksomheder, der producerer eller importerer elektrisk og elektronisk udstyr, hvor det ikke har været teknisk muligt at erstatte et af de farlige stoffer, der er reguleret i direktivet. Hvis en anvendelse bliver undtaget, kan den frit benyttes af alle. På nuværende tidspunkt er der 39 undtagelser i direktivet, hvoraf 4 er udløbet. Undtagelse nr. 36 og 39 har desuden allerede fået angivet udløbsdatoer.

Ifølge direktivet skal hver enkel undtagelse tages op til overvejelse mindst hvert fjerde år eller fire år efter, den er tilføjet. Da de fleste undtagelser blev vedtaget det første år efter, at direktivet trådte i kraft, har Kommissionen valgt at gennemgå de første 29 undtagelser i en samlet pakke.

På baggrund af denne gennemgang foreslår Kommissionen en række ændringer. En række undtagelser er blevet opdelt i undergrupper, som mere tydeligt specificerer, hvad undtagelserne omfatter, for nogle er kravene skærpet, mens der for en række undtagelser er blevet fastsat en udløbsdato.

Den mest betydningsfulde ændring er en reducere af det maksimalt tilladte indhold af kviksølv i elsparepærer. Elsparepærer og lysstofrør er blevet opdelt efter deres energiforbrug, og der er generelt foreslået lavere maksimale værdier for indhold af kviksølv for lyskilder med lavere strømforbrug. For elsparepærer under 30 W, hvilket svarer til ca. 120 W glødepærer, har Kommissionen foreslået, at det maksimalt tilladte indhold af kviksølv nedsættes fra nuværende 5 mg til 3,5 mg pr pære gældende fra 31. december 2011 og yderligere nedsættes fra 3,5 mg til 2,5 mg pr pære gældende fra 31. december 2012.

På tilsvarende vis begrænses den maksimalt tilladte mængde af kviksølv i andre mere specialiserede typer af elsparepærer og lysstofrør også over tid. Det drejer sig om i alt 23 specifikke anvendelser, hvor indholdet af kviksølv reduceres.

For 9 undtagelser er der indført udløbsdatoer i direktivet. Det drejer sig om følgende:

Undtagelse nr.	Beskrivelse af undtagelse	Årlig anvendelse af bly i EU	Udløbsdato
11	Bly i såkaldte "pin-kontakt"-systemer til at forbinde ledninger med printplader, uden at skulle lodde.	Ca. 20 – 50 tons.	01.01.2013
12	Bly til overfladebehandling af termiske c-ringe til tætningsanordninger i "high-end" computere.	Mindre end 2 kg.	Dato for implementering i national regulering
14	Bly i legeringer til lodninger af "pins" i mikroprocessor.	Ca. 7 tons.	01.01.2011
16	Bly i lineære gløde-	Ikke kendt.	01.09.2013

	lamper med silikat coatede rør.		
19	Bly i tin-kviksølv amalgamer i avancerede el-spærepærer.	Ca. 200-300 kg.	01.06.2011
20	Blyoxid i glas til LCD skærme.	Ikke kendt.	01.06.2011
23	Bly i fine "pitch"-komponenter. Disse komponenter findes i det meste computer- og kommunikationsudstyr.	Mellem 2 og 2000 tons.	Dato for implementering i national regulering
26	Blyoxid i "Black Light Blue"-lamper. Denne type lamper anvendes til at kontrollere pengesedler, i diskoteksllys, osv.	Ca. 50 tons.	01.06.2011
27	Bly i legeringer til lodning i kraftige højtalere.	Ikke kendt.	Dato for implementering i national regulering

For yderligere 3 af delundtagelser er der indført udløbsdatoer:

Del undtagelses nr.	Beskrivelse af undtagelse	Årlig anvendelse i EU	Udløbsdato
7 (c) III	Bly i lavstrømskeramiske isolatorer, der anvendes bl.a. i strømforsyninger til Pc'er, printere og køleskabe.	Der blev anvendt mindre end 100 tons bly i 2006.	01.01.2013
8 (a)	Cadmium og cadmi-umforbindelser i såkaldte "enkel-kugle" termiske kontakter, der anvendes i kontakter til bl.a. forskelligt sikkerhedsudstyr som f.eks. låsefunktioner i vaskemaskiner.	Mængden af cadmium i denne anvendelse er ikke kendt	01.01.2012
18 (a)	Bly, som katalysator i det flourcerende pulver i visse typer UV lamper.	Mindre end 1 tons bly.	01.01.2011

Der er en del usikkerhed påhæftet vurderingen, men det anslås, at ophævelsen af disse undtagelser samlet set vil nedsætte forbruget af bly i EU med et sted mellem ca. 80 og 2150 tons om året.

Forbruget af cadmium forventes også at blive nedsat, om end ikke så markant som anvendelsen af kviksølv og bly.

De resterende undtagelser foreslås forlænget, da der stadig ikke findes teknisk egnede alternativer.

3. Europa- Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet har ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Da der er tale om en teknisk tilpasning i allerede gældende fællesskabsregulering, vurderes det, at den forslåede regulering bedre gennemføres på EU-niveau end på nationalt niveau.

5. Gældende dansk ret

RoHS er implementeret ved bekendtgørelse om begrænsning af import og salg af elektrisk og elektronisk udstyr, der indeholder visse farlige stoffer nr. 873/2006.

6. Konsekvenser for Danmark

Forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser

Beslutningsforslaget vil i lighed med tidligere beslutninger om at indføre specifikke undtagelser fra forbuddet i RoHS blive gennemført i dansk ret ved en ændringsbekendtgørelse. Der er ikke fastsat en frist for gennemførelsen af beslutningen, men den vil blive gennemført hurtigst muligt efter offentliggørelsen i EU-tidende.

Samfundsøkonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser, samt forslagens statsfinansielle konsekvenser:

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser. Forslaget er baseret på Kommissionens gennemgang af den tekniske udvikling og de alternativer, der er kommet på markedet siden udtagelserne blev vedtaget. Forekomsten af relevante alternativer bevirker, at omkostningerne i forbindelse med udfasning af undtagelserne vurderes at være ikke-væsentlige.

For så vidt angår elsparepærer kan forslaget dog medføre et mere begrænset udvalg og højere prisniveau for de modeller, som vil være tilgængelige for forbrugerne. Desuden vil forslaget kunne medføre lavere lysudbytte (energieffektivitet) i forhold til den anvendte elektricitet, hvilket samlet set vil kunne medføre reduktion i energibesparelserne ved overgangen fra traditionelle glødelamper til elsparepærer.

Beskyttelsesniveau:

I forhold til de gældende regler medfører forslaget samlet set et øget beskyttelsesniveauet. Særligt nedsættelsen af det maksimalt tilladte indhold af kviksølv i el-spærepærer vil betyde et øget beskyttelsesniveau.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at der ifølge ECO-design direktivet trinvis indføres et forbud mod almindelige glødepærer. Indholdet af kviksølv i elsparepærer har stor indflydelse på hvor meget kviksølv, der potentielt kan komme ud i miljøet, når der anvendes elsparepærer i stedet for glødepærer. På samme vis vil beskyttelsesniveauet for forbrugerne øges i tilfælde af at pæren går i stykker i hjemmet, når der mængden af kviksølv i elsparepærene nedsættes.

Ligeledes vil de 9 undtagelser og de 3 delundtagelser, der foreslås ophævet, betyde et øget beskyttelsesniveau særligt i forhold til begrænsning af brugen af bly.

7. Høring

Et rammenotat om sagen har været sendt i høring i Miljøspecialudvalget. Der er indkommet få kommentarer til forslaget - ingen af høringssvarene opponerer mod den overordnede danske holdning i sagen.

DI bemærker, at man har et ønske om, at der ikke fastsættes en udløbsdato for pkt. 4 (d) i Kommissionens forslag vedrørende kviksølv i "high pressure mercury vapor lamps (HPMV)", idet en udløbsdato vil skabe problemer for virksomheder, der fremstiller projektorer, hvori der bruges særlige højkvalitetslamper. DI stiller sig i øvrigt tvivlende overfor udsagnet om, at forslaget ikke vil have erhvervsmæssige konsekvenser.

LO oplyser, at man støtter ændringerne, dog med den bemærkning, at de nye delundtagelser 7 og 8 ikke bør have længere udløbsdato end 1.1.11 i lighed med delundtagelse 18. LO savner i øvrigt detaljerede oplysninger om samtlige undtagelser – rammenotatet burde ikke kun behandle de mest betydningsfulde.

8. Forhandlingssituationen

Ændringerne af det maksimalt tilladte indhold af kviksølv i elsparepærer har været diskuteret i flere omgange. I Kommissionens oprindelige forslag var grænsen sat til 3,5 mg for de almindeligste elsparepærer. Særligt Danmark, Sverige, UK, Frankrig og Spanien har kæmpet for, at grænseværdien skulle sænkes yderligere. Det nuværende forslag er en stramning i forhold til det oprindelige forslag, og det ligger nu i høj grad på linje med Miljøstyrelsen indspil til Kommissionens tekniske arbejdsgruppe om en trinvis nedsættelse af indholdet. Derved opnås en bedre beskyttelse af sundhed og miljø, og samtidig gives producenterne tid til at omstille produktionen.

For de øvrige ændringer var der generel opbakning til forslaget.

9. Regeringens holdning

Regeringen støtter forslaget, da det vil forbedre miljøbeskyttelsen, specielt i forbindelse med at indholdet af kviksølv i elsparepærer nedsættes. Samtlige undtagelser sættes til afstemning sammen, så der stemmes om en samlet pakke. Forslaget er baseret på Kommissionens gennemgang af den tekniske udvikling og de alternativer, der er kommet på markedet siden udtagelserne blev vedtaget. Forekomsten af relevante alternativer bevirker, at omkostningerne i forbindelse med udfasning af undtagelserne vurderes at være ikke-væsentlig. Regeringen mener dog, at forslaget samlet set er velbalanceret og sikrer en tilpas udfasning af undtagelserne og brugen af de stoffer, der reguleres i RoHS.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg